SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 236. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 11, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-го ГРУДНЯ 1990 Ч. 236. РІК XCVII

ВИМАГАЮТЬ ЛІКВІДАЦІЇ КПСС — КПУ

Київ (УНІАР). — Страйкові комітети Києва 4-го грудня поширили звернення до громадян, у якому закликають протестувати проти проведення в столиці України з'їзду КПСС — КПУ, а чесних комуністів закликають відмежуватися від партійних апаратчиків та їх антинародної діяльності. В документі також міститься заклик готуватися до політичного страйку з єдиною вимогою: розпустити КПСС — КПУ та націоналізувати її майно. Страйк пропонується почати в четвер, 13-го грудня, в день відкриття з'їзду КПСС — КПУ.

У зверненні сказано, що вирішити економічні та інші проблеми можна буде тільки тоді, коли населення України звільниться від тоталітарного режиму однієї партії.

КПСС виявила себе як злочинна організація і її антинародні дії навіть сьогодні проявляються на кожному кроці. Наприклад, такі: безпрецедентний дозвіл комуністичної більшості у Верховній Раді на арешт народного депутата України Степана Хмари; антиконституційні зміни порядку нарад парламенту; безпідставні арешти і репресії проти учасників політичних акцій, в тому числі й студентської голодівки; антиконституційна постанова про заборону мітингів та інших масових акцій; заяви і дії керівників КПУ в бік загострення політичної й соціальної ситуації в Україні; поспішне, провокаційне запровадження купонної системи, яке стримко погіршило рівень життя; широка наклепницька кампанія в засобах масової інформації спрямована проти демократичних сил.

Усі ці факти остаточно підтверджують антинародну діяльність Компартії, яка поспіхом припинила гру в демократію і перейшла до відвертої насильницької боротьби за збереження узурпованої влади.

У зверненні страйкових комітетів Києва сказано, що напередодні відкриття з'їзду народних депутатів СССР, який прийняттям нового союзного договору має узаконити диктатуру КПСС, Компартія України готується провести завершальний етап свого з'їзду і благословити партійних диктаторів на нові злочини.

Ніби на додаток до вище згаданих фактів дій керівників КПСС — КПУ, газета „Літературна Україна" з 22-го листопада надрукувала повідомлення про досі невідому постанову Ради Міністрів СССР ч. 509 з 24-го травня 1990 року. В ній ідеться про те, що певну категорію осіб звільнено від особливого митного трусу і підозр. До цієї категорії осіб входять: члени Президентської Ради, Рада Міністрів СССР, народні депутати СССР, члени ЦК КПСС, Центральних комітетів Компартій союзних республік, секретарі крайових і обласних комітетів КПСС, а також міських комітетів Компартії Москви, Ленінграду та столиць союзних республік.

Документ цей ніколи не був опублікований у масовій пресі. Очевидно, це сталося тому, пише автор замітки Лесь Щерба, що творці його міркували цілком логічно: навіщо народові знати те, що його не стосується?

ЗВЕРНЕННЯ
ДО ПАРЛЯМЕНТІВ СВІТУ

Народна Рада, опозиція в парляменті суверенної республіки України, звертається до всіх парляментів світу з проханням підтримати нас у діяльності спрямованій на звільнення з тюрми народного депутата Степана Хмари, борця за права людини, колишнього в'язня сумління, ініціятора Гельсінкського правозахисного руху, тепер ув'язненого на підставі незаконного рішення більшости Верховної Ради України.

Безпрецедентний арешт в стінах парляменту ми розглядаємо як повернення до неосталінізму, до сумнозвісних процесів над Даніелем та Синявським, Буковським та Юрієм Орловим, Джимільовим та Василем Стусом, Мерабом Коставою та Звіядом Гамсахурдією, до потоптання заповітів Андрея Сахарова.

Просимо вашої допомоги у справі порятунку життя людини, яка з 26-го листопада оголосила політичну голодівку і перебуває у передсмертному стані.

Демократія в Україні під загрозою. Допоможіть нам захистити права людини.

Народна Рада

Київ, 5 грудня 1990 року.

Письменники України виступили на захист С. Хмари

Київ. — В газеті „Літературна Україна" з 22-го листопада надрукована заява зборів київських письменників, у якій засуджено глумління над народним депутатом України Степаном Хмарою, яке влаштували правоохоронні органи, підтримувані номенклятурнопартійною більшістю у Верховній Раді. Письменники вимагають відкинути репресивне рішення про дозвіл на арешт С. Хмари.

Президія Спілки Письменників України надіслала лист до Президії Верховної Ради України, у якому сказано, що члени правління підтримують заяву зборів київських письменників з 15-го листопада і протестують проти позбавлення народного депутата С. Хмари депутатського імунітету до повного всебічного з'ясування парляментарним шляхом усіх обставин інциденту, що стався 7-го листопада.

Відновився Український Національний Олімпійський Комітет

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Твардовський). — З України наспіла вістка, що там відновив свою діяльність Український Національний Олімпійський Комітет, президентом якого став Валерій Шутий.

Саме за підписом нового президента в день 13-го жовтня 1990 року появилася в Україні заява, в якій сказано, що 9-10-го жовтня 1990 року на теренах України відновив свою діяльність Український Національний Олімпійський Комітет, котрий був заснований у 1918 році. Всю свою діяльність УНОК буде спрямовувати на виконання принципів і ідеалів олімпійського руху у відповідності із положенням Олімпійської хартії. Поширюючи міжнародний, міжнаціональний обмін духовними багатствами, цінностями національної культури під знаком ідей та принципів олімпізму?

До цієї заяви долучені інші затверджені документи: прапор, емблема і клич УНОК, як теж Статут.

Прапор УНОК — біле полотнище без лямування, горизонтально центр прапора перетинає блакитно-жовта смуга, яка займає 1/5 місця полотнища. Рівно по середині на усю висоту блакитно-жовтої смуги, розташований тризуб жовтого кольору; під тризубом розташований напис „Україна" великими літерами; під написом „Україна" розташовані п'ять переплетених олімпійських кілець: блакитне, жовте, чорне, зелене і червоне, розташованих в цьому ж порядку зліва направо; блакитне кільце розташоване вгорі, зліва, ближче до щогли.

Емблемою УНОК — є тризуб, під ним напис „Україна", ще нижче розташовані олімпійські кільця. Емблему можна використовувати тільки в цілому вигляді: розмір тризуба, напису „Україна" і олімпійських кілець не повинен перевищувати 1/2 висоти і ширини емблеми.

Клич УНОК — „Олімпійський спокій — світу", який висловлює прагнення долучитися у світі через спорт. Прапор, емблема і клич є виключно власністю УНОК.

В першій статті статуту, між іншими, сказано: „Український Національний Олімпійський Комітет (УНОК) відновлено на теренах України. Він є самостійною громадською організацією, юридичною особою, має власну символіку, круглу

(Закінчення на стор. 4)

В СССР ГОТУЄТЬСЯ ЗМІНА ДЕРЖАВНОЇ СТРУКТУРИ

Москва. — Інформаційне агентство Ассошіейтед Пресс 3-го грудня повідомило, що один з помічників президента Михаїла Горбачова, голова Ради національностей Верховної Ради СССР Рафік Нішанов офіційно передав проєкт союзного договору на розгляд членам своєї палати. Цим договором президент Горбачов має намір утримати 15 республік у складі СССР. Нішанов заявив, що коли республіки Прибалтики не схвалять договір, то все одно вони залишаться у складі СССР на підставі документів, якими ці республіки раніше були приєднані до СССР.

Нішанов також заявив, що республіки, згідно з конституцією, мають право на вихід, але тільки після референдумів.

Союзний договір буде предметом обговорення на з'їзді народних депутатів СССР, який розпочнеться 17-го грудня. Якщо договір буде схвалений з'їздом, то пізніше він повинен бути ратифікований усіма 15-ма республіками.

На пресовій конференції в Ленінграді голова Міської ради Анатолій Собчак заявив, що оголошення Ленінграду „вільною економічною зоною" відкладено у зв'язку з тим, що в грудні має відбутися радикальна реформа суспільно-політичної структури держави.

На питання про цілість СССР, Собчак відповів, що Союз має бути збережений, оскільки існує єдина система забезпечення електроенергією і якщо та чи інша республіка відокремиться, то постачання її електроенергії буде припинене. Тих, хто виступає за вільний вихід республік з Союзу Собчак назвав людьми, „которі нічого не тямлять".

Московське радіо 5-го грудня повідомило, що в деяких областях Західної України на призивні пункти не з'явився ні один призивник. Така ситуація, зокрема, у Львівській, Тернопільській, Івано-Франківській та Рівенській областях. Роз шукуються також 400 призовників Дніпропетровської області, які не з'явилися на військову службу.

Згідно з повідомленням УНІАР, наприкінці листопада у Києві на сесії Верховної Ради України виступив гість з Москви, начальник генерального штабу збройних сил СССР генерал Мойсеєв. В Україну його відрядили тому, що генералітет імперських збройних сил занепокоєний рішенням парляменту України щодо проходження громадянами республіки військової служби на території України. Ген. Мойсеєв переконував парляментарів України, що „все ми должны защищать русское государство". Коли один з депутатів запитав, що саме він вважає „русским государством", генерал щиро відповів: „Для меня Россия — это все суверенные республики". Генерал виглядав наївно-здивованим і, здається, так і не зрозумів, чому депутати у Верховній Раді України зустріли його слова глузливим сміхом.

Після генерала слово взяв Голова Верховної Ради Леонід Кравчук і заявив, що підстав для скасування попередніх рішень Верховної Ради республіки з приводу військової служби українських громадян на території України він не бачить. В газеті Київської військової округи „Ленинское Знамя" надруковано виступ ген. Мойсеєва, де він закликає український парлямент ухвалити рішення, які враховували б інтереси загальносоюзної армії та СССР.

Л. ВАЛЕНСА — НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ ПОЛЬЩІ

Лех Валенса

Варшава, Польща. — Лех Валенса, керівник вільної профспілки робітників „Солідарність" на протязі багатьох років, електрик по фаху, громадський, профспілковий, а в останньому часі й політичний діяч, свого роду символ польського народу в боротьбі з комунізмом і за привернення демократичної системи в Польщі, виграв вибори на президента великою більшістю голосів, перемігши свого політичного противника, емігранта з Канади і Перу Станіслава Тимінського.

Польські виборці, як виглядає з перебігу виборів, не звертали уваги на освіту і політичний досвід Л. Валенси, а радше на його енергію, досвід в боротьбі з комуністичним режимом на протязі кількох декад, віддати справі відбудови Польщі, ставлення на першому місці моральних, релігійних і патріотичних вартостей, понад вартості ідеології. Крім того від 1983 року, тобто від часу отримання ним Нобелівської нагороди миру, за послідовну і успішну оборону робітників в системі комуністичного світу, Л. Валенса поступово почав здобувати також популярність у політичному світі, частинно з підтримкою ієрархії Римо-Католицької Церкви в Польщі і самого Папи Івана Павла II з яким він неодноразово зустрічався.

С. Тимінський, як показали вибори, своїми обіцянками перетворити Польщу „через ніч" в багату капіталістичну державу, що є, очевидно, нереальне, зумів відсунути на третє місце колишнього прем'єр-міністра Тадеуша Мазовєцького, але у другій турі виборів не здобув навіть 30 відсотків усіх голосів виборців. Л. Валенса, згідно з неостаточними ще підрахунками голосів, отримав 74,7 відсотків голосів, а С. Тимінський тільки 25,3 відсотків. Як виглядає, майже усі прихильники Мазовєцького голосували на Валенсу, не зважаючи на різницю в поглядах між ним і Мазовєцьким на справи ведення політики й економіки, бо у принципових ідеологічно-політичних справах вони обидав все погоджуються.

„Я зроблю все, що буде від мене залежати, щоб кожний поляк почував себе вільно і був належно забезпечений у своїй країні", — заявив 47-річний президент Л. Валенса на своїй першій пресовій конференції після проголошення вислідів виборів виборчою комісією На запитання кореспондентів про Тимінського, Валенса заявив, що як він з'явився в Польщі, так, правдоподібно несподівано він зникне в недалекому майбутньому з політичного горизонту. „Він фактично нічого конкретного не обіцяв для польського народу. Все, що було ним сказане — це тільки пусті гасла, які він і не збирався нікоsoučasн реалізувати".

Л. Валенса закликав своїх прихильників і усі конструктивні сили в Польщі допомогти йому гідно сповняти накладену на нього функцію. Він закликав також тих, що голосували з різних причин за Тимінського, забути передвиборчу кампанію і включитися у табір конструктивних сил метою яких є відбудова і зміцнення Польщі в кожному відношенні.

Політичні аналітики не виключають труднощів з якими зустрічається Л. Валенса тимбільше, що інтелектуальна верства в Польщі не задоволена його кандидатурою не тільки з огляду на брак університетської освіти, але його часті непередбачені вибухи і диктаторські тенденції, які він виявляв в керівництві „Солідарністю".

Жертвують на Києво-Могилянську Академію

Монтреаль (ОУПС). — Обговорюючи тут 1-го грудня питання культурного життя нинішньої України, д-р В. Брюховецький з Києва згадав про заходи щодо відновлення Києво-Могилянської Академії в столиці України, яка мала б продовжити свої традиції з часів її розквіту, як наукового центру Східної Европи в XVII столітті.

Як на всі почини, так і на її відновлення, треба фондів — говорив гість з Києва.

Після його доповіді й дискусії, в якій також брав участь теперішній голова УММАН проф. Ярослав Рудницький, присутні склали перші пожертви на цю ціль з Канади.

Два аванґардні театри шукають спільної мови

В редакції „Свободи" (зліва): В. Ткач, Р. Гурко і С. Проскурня.

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Режисер театральної групи „Яра" Вірляна Ткач, про яку ми вже писали декілька разів у зв'язку з постановкою її вистави „Світло зі сходу", тим разом приходить до редакції в товаристві головного режисера авангардного театру-студії з Києва Сергія Проскурні і свого довгого вже співробітника у музичній ділянці Романа Гурка, що постійно перебуває в Торонто, але виставу оформив музично таки тут в Ню Йорку.

Ми чуємо, що вистава проходить дуже успішно від своєї прем'єри 25-го листопада і у місцевій газеті „Вілледжер" дістала дуже добру рецензію. Значить творець цієї експериментальної праці В. Ткач може бути справді вдоволена, коли закінчається два тижні призначених для неї вистав в театрі „Ля Мама".

Але саме тому вона вже думками при дальших планах і тут на „сцену" виходить режисер театру „Будьмо" в Києві С. Проскурня, що на короткий час приїхав до Ню Йорку, щоб обговорити майбутню співпрацю цих двох експериментальних, цікавих за своїми починами театральних груп.

Від С. Проскурні довідуємося, що його студія працює вже цілий рік і почала свою дію постановкою вертепу 24-го грудня 1989 року. Тепер у грудні буде прем'єра четвертої вже з черги вистави і тим разом — це п'єса Богдана Бойчука „Регіт" в днях 14-го, 15-го і 16-го грудня. Але вже в лютому до Києва приїде група „Яра" і тоді вони спільно будуть підготовляти виставу „Світло зі сходу", прем'єра якої в Києві назначена на 25-го лютого.

І тут ми зацікавлені як будуть співпрацювати актори цих двох театрів.

У відповідь на наші сумніви обоє режисерів в унісон стверджують, що „театр — це захоплююча річ" і тому актори зможуть порозумітись без знання мови, а задум режисерів є не лише показати глядачеві „Світло зі сходу", але разом показати виміну в дійстві, переклик сходу зі заходом і аспект двомовности в сьогоднішньому світі, а з тим і в театрі.

Як цей задум покажеться у житті? — питаємо.

С. Проскурня розвиває нам в цілій ширині проблему українського вільного театру в Україні. Він розповідає про довгі роки соцреалізму, довгі роки, як він каже „конфлікту прекрасного з хорошим", насильного вщеплювання народности. Як реакція на ці роки стандартної печатки режиму в театрі, авангардна група „Будьмо" старається тепер відійти від цього минулого якнайдальше і якнайскорше. Тому так важлива йому співпраця з групою „Яра", яка, як і його театр, бажає відійти від існуючого, схопити надзвичайні елементи театру і заключити міжкультурні стосунки, які так важливі, досі, коли тепер говорить без слів одна сфера до другої.

З цікавістю прислухаємося до вияснень режисера авангардного театру Украї-

(Закінчення на стор. 4)

СВ. МИКОЛАЙ В „Ч. СІЧІ"

Нюарк, Н. Дж. — В суботу, 15-го грудня, о год. 12:30 по полудні 214-ий Відділ УНС „Чорноморська Січ" влаштовує для своїх молодих членів та їх приятелів зустріч із св. Миколаєм. Зустріч відбудеться в приміщенні домівки УСВТ „Чорноморська Січ". Усі молоді з батьками є запрошені.

У СВІТІ

ЗАХІДНЯ ПРЕСА ПИШЕ чимраз частіше про зріст злочинства в Совєтському Союзі, організованих грабунків, крадіжок, вбивств, пограбування готелевих приміщень чужинців, крадежі автомобілів і автомобільних частин. Совєтська газета „Коммерсант" говорить навіть про розподіл великих міст на зони у яких „панують" поодинокі групи совєтської мафії. Згадана газета інформує про 6,000 відомих злочинних груп, які, очевидно, конкурують між собою завдаючи чимало турбот для міліції і органів КГБ. Видання „Коммерсант" виходить на двох мовах: російській і англійській. Там час-від-часу появляються навіть інформації про неофіційний курс долара на чорному ринку в Москві й інших містах СССР. Газета не поміщує політичних статтей і коментарів та стримується від критики уряду.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА злагіднюючу ситуацію на Близькому Сході і в районі Перської затоки, обидві сторони, тобто Ірак і З'єднані Стейти Америки та їхні альянти, збільшують та зміцнюють свої збройні сили. В Савдійській Арабії перебуває тепер майже 300,000 американських вояків, на 10,000 більше, як в кінці жовтня цього року. Про це повідомив офіційно пресовий секретар Пентагону Роберт Голл. Він додав, що Ірак також збільшив число своїх військових частин в Кувайті і північно-східній частині кордону з Савдійською Арабією. В загальному там перебуває 480,000 іракських вояків. До половини січня наступного року число американської армії збільшиться до 430,000 вояків. Голл, зустрічаючись з кореспондентами, відмовився подати докладне число танків, літаків, гелікоптерів, кораблів та частин інших країн, хоч це не становить секрету, бо про це можна довідатись з інших джерел.

УРЯД НІМЕЧЧИНИ зажадав від Совєтського Союзу видачі німецькій прокуратурі колишнього партійного і урядового діяча Еріха Гонекера. З Москви наспіла іформація, що, мовляв, Гонекер хворий, перебуває на лікуванні і не може стати перед судом за доконані ним злочини у Східній Німеччині. Боннські чинники заявили, що тільки німецькі лікарі можуть поставити діягнозу хвороби Гонекера. Під теперішню пору колишній східньонімецький диктатор перебуває у совєтському військовому шпиталі 30 миль від Берліну і керівники цієї військової округи категорично відмовляються допустити до шпиталю урядових лікарів з Бонну. Одним словом КГБ і військова мафія прямо відмовляються видати Гонекера в руки німецького демократичного правосуддя. Міністер юстиції в Бонні заявив кореспондентам, що скоріше чи пізніше Гонекер стане перед судом справедливости і відповість за свої злочини.

ВАТИКАН ВІДНОВИВ дипломатичні зв'язки з Болгарією, які були перервані в 1949 році. Західні кореспонденти пригадують, що Болгарія була найвірнішим сателітом Москви, а її агенти підготовляли і можливо здійснили замах на життя Папи Івана Павла II. В короткому повідомленні з Ватикану говориться, що часи тепер змінилися і що вже настав найвищий час для відновлення дипломатичних зв'язків на амбасадорському рівні. Ватикан відновив також зв'язки з Мадярщиною, Чехо-Словаччиною, Румунією і Польщею. В Болгарії є тільки один відсоток католиків, решта це православні, мусульмани та інші.

В АМЕРИЦІ

ЩОБИ ЗАКІНЧИТИ ДОВГУ юридичну боротьбу, федеральний суддя у Маямі опублікував копію записаних телефонічних розмов ген. Мануеля Антоніо Норієґи з цілим рядом його приятелів і рідних. Більшість цих розмов — це цілі години таємної жартівливої балаканини, яка в жодному разі не виявляє будь-яких нових таємниць, пов'язаних із справою М. Норієґи. Суддя Віллям Говелер з федерального окружного суду дав зарядження про опублікування цих телефонічних розмов після того, як телевізійна каблева станція новин Сі-Ен-Ен, яка була зуміла здобути ці телефонічні розмови та змагалася за право їх опублікувати на всіх щаблях záконних судівництва, з Верховним Судом включно. Але вкінці станція таки не опублікувала їх.

ЗГІДНО З НАЙНОВІШИМИ даними Федерального центру контролі хвороб, вбивство серед чорних мужчин у віці 15 до 24 років за п'ять років від 1983 до 1988 року зросло на 66 відсотків. Д-р Роберт Фролкі, який є головним автором цього звіту, заявив, що цей зріст у статистиці смертности молодих чорних мужчин, є зумовлений зростом пальної зброї. Він також говорить, що „в деяких частинах країни існує можливість тепер молодому чорному мужчині між 15 та 25 роком життя бути скоріше вбитим, як це було американському воякові, що відбував службу у В'єтнамі".

ПІСЛЯ ВОСЬМИМІСЯЧНИХ пошукувань за новим президентом університет Південної Каліфорнії подав до відома, що їх вибір впав на Стівена Семпла, теперішнього президента Нюйоркського стейтового університету в Баффало. Д-р С. Семпл, який вже вісім років завідує Баффалівським стейтовим університетом, прийде на місце Джеймса Зумберга, який на 66 році вирішив уступити з посади президента, одначе залишиться дальше на дослідно-науковій праці та буде повним професором геології. Д-р С. Семпл — це 50-літній уродженець Ст. Люїсу зі званням д-ра електричної інженерії з Іллинойського університету. Свою посаду президента університету Південної Каліфорнії він перейме з днем 31-го березня 1991 року.

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 6-го грудня, Пентагон видав зарядження покликати до активної служби 1,521 резервістів. Більшість з покликаних — це медичний та шпитальний персонал з частин Крайової гвардії та військової резерви, яких завданням буде поповнити військові частини в околицях Перської затоки, зокрема у Савдійській Арабії. Крім вище згаданих до активної служби покликано також спеціялістів евакування військових лікарень та інших технічних експертів

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster: Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Трудний шлях до демократії

Шість колишніх комуністичних держав, що їх неправильно американська преса називає „Східньоевропейськими", відмовилися від комунізму і проголосили себе самостійними демократичними державами. Насправді трудно сказати, котра з них включилася вже повністю у сім'ю демократичних країн. Мабуть, на перше місце можна би поставити Чехо-Словаччину, яка двічі падала була жертвою комуно-московської аґресії: у 1946 році, комуністи відсунули останнього демократичного президента Едварда Бенеша і призначили комуніста. Клемента Ґотвальда, — і в 1967 році, за Леоніда Брежнєва, збройно окупували Чехо-Словаччину і на місце Александра Дубчека поставили „свого" Ґустава Гусака. Після короткої антикомуністичної революції президентом став колишній політичний в'язень драматург Вацлав Гавел, який, виявився добрим державним мужем. З-посеред інших колишніх совєтських сателітів найбільші шанси „нормалізуватися" у демократичному світі має колишня Східня Німеччина, тепер уже частина з'єднаної Німеччини. Перейшли там уже спільні з Західньою Німеччиною парляментарні вибори і канцлером з'єднаної Німеччини став, як можна було сподіватися, Гельмут Коль, фактичний режисер цього з'єднання. Але не зважаючи на переведення у східній частині Німеччини валютної реформи із впровадженням скрізь давньої німецької марки і не зважаючи на впровадження там демократичної системи правління, не всі східні німці відвикли від економічної контрольованої системи і недавно тамошні робітники страйкували, не маючи терпеливости перетерпіти перехідний трудний час. Але нова влада рішуча: арештували останнього німецького сталініста Еріха Гонекера, бо з відкритих архівів виявилося, що він дав був наказ стріляти до втікачів почерез внутрішній ганебний берлінський мур.

У Польщі політичний хаос і господарська криза. У позитиви громадсько-політичного життя треба вписати традиційну вірність Церкві та ще відсутність того партійництва, яке було нещастям України. Але перші демократичні вибори від поверх 40-ка років виявили якесь спантеличення виборців: було аж п'ять кандидатів на президента на місце комуністичного генерала Юзефа Ярузельського. Із них Лєх Валенса, засновник „Солідарности", лавреат нагороди Нобеля, але за фахом електромонтер у корабельних доках, дістав найбільше голосів, але ще замало, щоб осягнути вибір. Прем'єр Тадеуш Мазовєцький опинився аж на третьому місці і зрікся дальшої кандидатури, а на другому місці знайшовся нікому до того часу невідомий канадський громадянин Станіслав Тимінський. Коли писані ці рядки — другої тури виборів ще не було.

На Мадярщині антикомуністична революція мала цей успіх, що спроваджено і з парадою похоронено, як національного героя Імре Надя, лідера повстання у 1956 році, що його большевики підступом заманили, арештували і вбили. Тамошня Католицька Церква і добрі зв'язки з Заходом влегшують перехід із контрольованої економічної системи на вільний ринок;комунізм збанкротував там на 100 відсотків. Зате однаково у Болгарії, де комуністичним диктатором був Тодорж Жівков, як і в Румунії, де революція проти комунізму була кривава (розстріляно диктатора Нікола Чаушеску та його дружину), там усе ще відносини нестабілізовані.

За інформаціями „Ню Йорк Таймсу" з 4-го грудня ц.р. на 400 членів болгарського парляменту 70 депутатів були за комуністичного режиму аґентами поліції. Теперішній лідер демократичної опозиції у Болгарії зрікся під тиском поголосок, що він теж був поліційним донощиком. У Болгарії і Румунії комуністи виреклися комуністичної назви, перейменувавшись на „соціялістів", але не змінили методики поведінки. У столицях Софії і Букарешті все ще йде боротьба між дійсними демократами і „твердими" комуністами. Відносини у Румунії настільки погані, що це єдина колишня сателітна країна, яку покищо виключили з числа країн, яким помагає Світовий Банк і спеціяльний Фонд, створений сімома найбагатшими і найбільш упромисловленими державами світу.

Демократія — найтриваліша система, але й найскладніша. Зрозуміти її і стати дійсними а не сповидними демократами — трудна справа.

ЯК МОЖНА ДОПОМОГТИ УКРАЇНІ?

I.

Хоча українська діяспора велика і, як бачимо з різних акцій для допомоги Україні жертвенна у кожному випадку, все ж завважуємо брак великого маштабу філантропів, яких стільки в американському довкіллі. Розуміється, не можна порівнювати матеріяльних засобів американської спільноти до дуже скромних української, яка за сорок років перебування тут за малими виїмками не могла дійти до таких багатств. Але і серед нас знаходяться тепер одиниці, які могли б кинути на допомогу Україні більші суми гроша, і тоді наші акції не були б залежні від щедрих, але скромних датків тисячів патріотично думаючих громадян.

А все ж приємно сказати, що є особи, які зрозуміли, що тепер прийшла така хвилина, яка вимагає від нас особливої жертвенности, і вони не вагаючись кинули на допомогу, все, що призбирали продовж довгих років кропіткої праці. Такими особами є Іванна та Марія Коць, що за останній рік пожертвували на Народний Фонд Допомоги Україні 123,771 дол., що їх використано на комп'ютерські системи, закуп друкарні та ряд задумів в ділянці культури.

Ця безприкладна жертвенність одного скромного цього подружжя спонукала нас поставити М. Коцеві декілька питань та послухати його міркувань, чим руководився він та його дружина у виборі та висоті допомоги Україні.

— Як це сталося, що ви розпочали так активно допомагати Україні фінансами і що було остаточним поштовхом, що спрямувало вас на цей шлях?

Найперше відповім на останнє питання. Є дві людські природи — добра й зла. Кожна із цих двох на життєвому шляху творить свою власну філософію мислення, яка для людини є оправданням її діяння, чи бездіяльності. Нема тривимірности в людини, чогось посередньо між добром і злом. Такою є створена людина й не вона винувата, що стоїть на протилежному полюсі добра. Але ж звинувачувати потрібно цю людину за її „філософію оправдання" цього зла. Не інакше воно й з організаціями, товариствами, політичними партіями, а навіть Церквами. Взалежнюється воно від природи осіб, які стоять у їх проводі.

Бувають особи альтруїстичного мислення. Тобто, найменша притока заставляє таку людину діяти в напрямі допомоги іншій людині, навіть незнайомій, чи якійсь організації. Вершком дії цих людей є ставлення чужих конечностей на перший плян, а на самому останку своїх найближчих, а вже вкінці себе самого. Це, скажімо, свого роду еґоїстичний альтруїзм. Це і було поштовхом, що поверх 20 років тому в двох статтях, які були поміщені в „Свободі", заініційовано створення „Залізного капіталу". Непорушного капіталу, який мав бути вжитий тільки для потреб України в час, коли на нас, тут на поселеннях, впаде оця відповідальність несення допомоги. Тоді вже намагались партійні люди надавати свої напрямні, які мені не відповідали, бо... мало воно ставити мою особу під рампове світло й запевнити мені особисто мниме щастя. Щойно коли включився в підготову оформлення „Залізного капіталу" проф. в. Виличківський, господарник, і наша праця зближалась до завершення, — ідею привласнила собі організація, я певний цього, що в доброму намірі, й, тоді цей „Залізний капітал" обернувся із всегромадської в установну. Нині його капітал мінімальний. Коли б ми тоді оформили „Залізний фонд", подбали, щоб туди впливали не тільки пожертви, але й майно із завіщань самітних громадян, — до диспозиції України стояли б мільйони. Цього певний, бо доволі довго працював у нашій фінансовій установі й орієнтуюся у цій ділянці.

Нічого дивного, гадаю, що коли Україна піднялась з колін, — вагомість подій, дійсність ограбленої Батьківщини, сплюндрованої нелюдами, — зрушило оте генетичне запрограмування — нести допомогу. Облегшувалось воно фактом, що ідентично мислить і моя дружина. Обоє вважаємо, що на поселеннях нічого не можемо дати Україні поза матеріяльною допомогою. Врешті, будучи там тричі я переконався, що кожний професіонал в Україні перевищує свого тутешнього колеґу на декілька голів і концепціями, шириною мислення, і що найважливіше — реалістичним плянуванням. На перешкоді всьому стоїть цілковите матеріяльне зубожіння, про яке подбали імперські сили й їх віддані слуги з ґрона отої злої частини українців. Це не раз завважуєш, коли несподівано глянеш в очі такого лакузи, де відбивається ненависть, хоч, з твого боку обговорюється й тільки на гадці братолюбіє й допомога. Не звинувачую тих людей. Це їх природа, а коли добавити, що імперія вміло стимулювала природу зла, тим більше немає сили, аби зупинити наставлення нести допомогу Україні.

Падуть епітети, називають нас філантропами, меценатами, добродіями. Не так! Такими меценатами можуть бути десятки тисяч наших поселенців у ЗСА і Канаді. Кожен може продати свою хату й передати оці гроші для потреб України, а коли буде й друга потреба — передати все майно туди! Усвідомити потрібно, що програна в Україні спаде виною не на Батьківщину, а на нас, усіх нас, наші організації, Церкви, установи, політичні партії. Бо, тільки ми, ніхто інший не підтримає й не має навіть на гадці підтримати Україну. На жаль, історія повторяється — ми приречені всіма на загибель. Це не є незнання колишнього прем'єр-міністра Великобританії Марґарет Тачер, коли вона зводить Україну в Каліфорнію чи Тексас! Це напрямні ґльобальної політики. Протиставитись тому можемо тільки ми всі й примусити світ визнати наші права. До такого мислення потрібно дозріти. Немає половинчастости.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Яр. Климовський

Виставка картин Л. Морозової

Оглядаючи такі виставки як Денисенка й Морозової, пригадується нам платонівська думка: „Правда, добро та краса йдуть спільно, разом". У дійсності сьогодні правда й добро переводяться на наших очах, та все ж краса залишається непроминальною, незмінною та не перестає людину захоплювати.

90-ий Відділ Союзу Українок Америки, що його очолює Віра Кліш, 25-літню діяльність свого існування хіба (поза бенкетом) не міг краще відзначити, як тим, що запросив Людмилу Морозову показати її малярсько-мистецьку творчість у Філядельфії 30-го листопада, 1-го і 2-го грудня ц.р. у залі виставок Українського Освітньо-Культурного Центру.

Віра Кліш, формально відкривши виставку в культурній подачі, попросила маестра Петра Мегика до слова, щоб подав короткий перебіг життя Людмили Морозової очевидно з акцентом на її образотворчу діяльність. Мистець у своєму слові згадав славних жінок-мисткинь таких, як Марія Башкирцева, що 24-річною померла в Парижі 1884 року, де постійно проживала, Софія Налепинська-Бойчук, що також довго не жила (55 років). Ця мисткиня крім малярських студій у Петербурзі, студіювала ще в Мюнхені й Парижі, була викладачем Київського Художнього Інституту. Згадав також широковідому й заслужену Олену Кульчицьку, яка мистецьку освіту здобула у Львові і Відні, викладала в Поліграфічному Інституті ім. І. Федоріва у Львові в роках 1945-51. Була професором з 1948 року. У відрізненні до згаданих прожила довго, померла у віці 90 років.

Зупинившись на Людмилі Морозовій, мистець коротко подав біографію мисткині, наголосивши те, що, крім інших, її професорами були славні брати Кричевські. Згадав ще, що крім малярських жанрів, її цікавили давні архітектурні споруди; свого часу робила шкіци, етюди таких споруд на Кавказі. З юних літ проявляла велике зацікавлення та не меншу тягу до джерел середземноморської культури. Звідсіль і її чотирикратні подорожі до Греції.

На стінах виставкової залі Центру з добрим освітленням розвішено 40 картин-олій, тобто стільки скільки можна було перетранспортувати їх звичайним особовим автом із Гантеру в Поконських горах, де проживає Людмила Морозова.

„Дніпро" — це панорамне зображення великого простору води й неба в хмарах, сповненого гармонією барв, насиченого соняшним світлом. Картина створює особливий настрій, наводить спогади, зокрема пригадує мисткині її давноминулі роки, коли не раз, не двічі бувала над рідним Дніпром. На марґінесі цього слід сказати, що в розмові з давнознайомою мисткинею, вона (з великої літери) дуже рада б ще раз побачити рідний, святий, Київ і мальовниче Дніпро, куди зчаста лине думкою, та боїться розчарування після так довгих років розлуки.

„Св. Андрій у Києві" — образ розв'язаний у скалі брунатних кольорів. Вдивляючись у цей Божий храм, наче якась сила впливає на нас помолитись до Богородиці, покровительки України, щоб зберегла наш народ у важливу історичну хвилину, а водночас загадочну, сувору, грізну.

„Осички над Пслом" — представлено в лагідних, сріблястосірих тонах. Передається нам тепле ставлення мисткині до зображеного пейзажу. Це саме з „Осичками над ставком".

Притягають наш зір грою барв і насиченістю світла її квіти: „Бузок", „Ґладіоли", „Соняшники", „Польові квіти", „Півонії", „Рожі", „Братки", „Настурція", „Маки".

Лірику навколишніх пейзажів, тобто тих, що в недалекій відстані від садиби мисткині відтворено — „Осінню в горах", „Осінню на Кобзарівці", „Дерева осінню", „Над річкою". Настрій підсилено тональними співвідношеннями барв, почавши від блідожовтої почерез інтенсивну жовту та вохру навперемін кіновару до червонястих відтінів.

Привертає нашу увагу на фоні дерев „Церква в Гантері" і „Дзвіниця". „Церква зимою" впроваджує нас у якийсь дивний настрій; дерева, що опоясують храм Божий аж угинаються під тягарем снігу. Саме ця ситуація навіває роздуми про проминення часу; здається недавно було ще літо, а тут уже й зима.

Ще доволі не налюбувались ми „Чаєм з цитриною", „Калинкою на тарілці" і „Доспілими яблуками", як ми опинились над „Дунаєм біля Кремса". І знову полонить нас тонке відчуття своєрідности ляндшафту. Перед нашими очима відкривається чудова панорама. Стверджуємо тонку спостережливість досвідченого майстра.

„Старовинна церква в Кремсі" доказує, що пасія мисткині фіксувати давні архітектурні споруди її не опускає. Саме ця церква творить краєвид мистецьки цікавим.

На виставці було дев'ять картин із циклу „Греція". Перед нами каталог виставки Людмили Морозової в Тирі, що відбулася в тамтешньому великому готелі „Атлантіс" 1967 року. По одному боці каталогу грецькою мовою „Елліографія", по — другому по-англійському „Oil" — 35 позицій. Серед інших там: Дельфи, Пилос, Акрополіс, Партенон, Микени, Епідаврос, Олімпія. Щодо згаданих дев'яти картин на виставці, навіть отими декількома картинами мисткиня переносить нас у гелленський світ з його блакиттю неба, типовою рослинністю, у

(Закінчення на стор. 4)

М.РУДЕНКО ВІДПОВІВ НА ЗАПИТАННЯ

Кореспондент газети „Літературна Україна" Сергій Козак записав відповіді Миколи Руденка на запитання, які поетові ставили під час перебування в Україні.

С. Козак на сторінках „Літературної України" з 22-го листопада розповів, що в останні 14 років відомому письменникові та незламному захисникові людських прав не було місця на рідній землі. Боротьба за волю свого народу обернулася для нього тяжкою неволею, роками ув'язнення, заслання і вимушеної еміґрації. І ось тепер 3-го й 4-го листопада у столичному палаці „Україна" відбулися літературні вечори М. Руденка, які пройшли з великим успіхом. Вів ці вечори секретар правління Спілки письменників України Роман Лубківський.

Починаючи від міжнародного фестивалю української поезії „Золотий гомін", пише автор, „справді золотим гомоном розійшлося по всій нашій Україні його власне слово, розійшовся його голос, голос чесного і талановитого поета, прозаїка, драматурга, філософа, автора ґрунтовних економічних праць, фронтовика, вірного сина свого народу".

Далі йдуть відповіді М. Руденка, подаємо їх дещо скорочено.

• Мені дуже важко розповідати свою біографію. Вона дивна навіть для самого мене. Я бачив багато зла і багато добра. Моє життя було складним. Воно спліталося з протиріч, великих протиріч. Я довго вірив в ідеї Комуністичної партії — аж поки не дізнався про злочини Сталіна. Відтоді почали відкриватися мої очі. Хоч, треба сказати, ще багато мало пройти часу, поки я зрозумів, що шлях, яким ми йдемо, — ганебний, що ми не дійдемо не лише до омріяного комунізму, який бачився нам раєм земним, а що нас чекає в найближче десятиліття катастрофа. Я це побачив і не зміг мовчати. А відтак — опинився в концтаборі. Так у мені, колишньому комуністі, починалося національне пробудження.

• Тепер уже широко говориться про Українську Гельсінкську Спілку, а починалася вона з Української Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод. Назва — довга, дещо дипломатична, але вона виражала суть нашої роботи: боротьбу за права людини. Відомо, що вся ця група була заарештована. Але на місце заарештованих приходили інші: це, справді, був духовний конвейєр. Усього ж за діяльність в УГГ за три роки було заарештовано близько п'ятдесяти українських патріотів. Одначе в тюрмах наша Група не розпалася, вона продовжувала боротьбу. В таборах ми жили Україною. В таборах, я зустрів людей великої душі, великої моралі, глибокої душевности та віри — я їх полюбив. Ми весь час думали про Україну, про те, якою вона має бути. Втрата національної духовности — ось те найголовніше, що непокоїло нас. Бачення іншого майбутнього України, її духовного відродження живило нас, давало нам наснагу.

• У таборах я написав дуже багато. Екстремальні умови підштовхували мене до роботи. Дружина опісля побачень виносила мої твори, через „самвидав", вони потім потрапляли за кордон, там друкувалися. Саме за це була ув'язнена і моя дружина, на п'ять років таборів суворого режиму та 5 років заслання. Поки я перебував у концтаборах, на Заході вийшло десять моїх книжок українською, англійською, французькою, німецькою та іншими мовами. Поезія рятувала мене в ті часи від розпуки. Писав я про наш народ, бо я завжди жив долею українського народу.

• Видатний вчений України, якого знав увесь світ, Агатангел Кримський довів, що українська мова існувала ще за часів Київської Русі. Довів дуже просто. В монастирях тоді переписувалися літописи, переписувалися у великій кількості. Але також у великій кількості робилися й помилки. Наш вчений дослідив тисячі таких-от помилок. Виявилося: усі вони від нашої української мови. Адже ж та штучна мова, якою розмовляв князівський двір і Церква, була чужою українським ченцям-переписувачам. Яскравим потвердженням цього став і віднайдений археологами меч десятого століття з дуже чітким українським написом майстра: „Коваль Людота".

• Українська діяспора — це українські патріоти. Це, як правило, люди високого рівня мислення. Скільки, скажімо, зберегла одна тільки Вільна Українська Академія наук з того, що в нас розтоптано і знищено. Відтепер ми ще багато будемо живитися саме звідти, з тамтешніх, джерел. Це люди, які живуть в Америці, але які живуть Україною. Я полюбив їх і повірив їм. Повірте — я не бачив там ворогів. За океаном — мільйони наших друзів і братів, то така кількість українських патріотів, з яких можна зформувати Українську державу.

• Так, Захід не вельми зацікавлений у розпаді совєтської імерії. Це вселяє в них певну тривогу. Хоч я і не бачу в американському сус-

(Закінчення на стор. 4)

Анатоль Вовк

25 РОКІВ УКРАЇНСЬКОГО ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ЦЕНТРУ

I.

У національній мові кожного цивілізованого народу важливу ролю відіграє термінологія, тобто нормативна лексика науки, техніки та інших спеціяльних піль людської діяльности. До термінології входять не лише назви об'єктів і понять матеріяльної культури (як ось будівництво, транспорт, комунікація), але також поняття доховової культури (наприклад, суспільних наук, мистецтво, релігії тощо). Окремим відділом термінології уважають номенклятуру, — систему назв конкретних предметів і речовин у таких науках як ботаніка, зоологія, хемія, анатомія тощо.

Багато людей не має належного уявлення про те як багато термінологічної лексики знаходимо в загальному словниковому фонді мови. Це тому, що велику більшість термінів вживають лише спеціялісти даних ділянок, а в загальні словники попадає їх мало. Тому зацитуємо думку відомого американського лінгвіста Маріо Пей. Він каже: „Оцінюється, що вповні половину словникового фонду кожної культурної мови становлять наукові і технічні терміни". Уявлення про те, скільки технічних тільки термінів потрібно українській мові, може дати факт, що недавно виданий у ЗСА російсько-англійський словник техніки та інженерних наук містить 100,000 російських реєстрових слів. (E. Carpovich and V. Carpovich „Russian-English Science and Engineering Dictionary". Mt. Vernon, ME, 1988). А де ще всі нетехнічні ділянки?

Дещо з історії

Український народ, розділений впродовж століть між займанщинами сильніших сусідів, мав у своєму культурному розвитку дуже несприятливі умовини для творення власної термінології. Початки її, зокрема на полі права та природничих наук, закладено в Галичині на переломі минулого і сучасного століть. З відродженням української державности широку термінологічну працю повів Інститут української наукової мови Української Академії Наук у Києві. Цей Інститут впродовж одного десятиліття, а саме в 1923-1932 роках випустив друком 32 термінологічні словники (усі дво — або більше мовні) з природничих і технічних наук та з деяких ділянок суспільного життя. Це був результат пильної та наполегливої праці українських науковців та інженерів у співпраці з мовознавцями. Цей період заслужено названо Золотою добою української термінології (далі скорочено ЗД).

На жаль, вільний розвиток української наукової мови припинився на початку 1930-их років, коли то на зміну „українізації" прийшов режимний наступ на українське культурне відродження і його творців. У процесі Спілки Визволення України засуджено, наприклад, таких лексикографів як Андрій Ніковський та Григор Голоскевич, на засланні опинився і згинув безслідно Хведір Полонський, автор словника природничої термінології. Розгром української термінології ЗД показує найкраще факт,, що 1934-35 роках Українська Академія Наук, тоді вже „очищена від ворожого елементу", видала ряд термінологічних бюлетенів, єдиною метою яких було виправити „націоналістичні перекручення і спотворення" в окремих словниках ЗД. У чотирьох доступних у діяспорі бюлетенях (медичний, ботанічний, математичний і фізичний) нараховано 14 з половиною тисяч „виправлених" термінів. Порівнюючи числа оригінальних термінів по словниках з кількістю „корегованих" термінів у тих же словниках, можемо підрахувати що там „деукраїнізовано" від 50 до 80 відс. реєстрових слів.

Після розгрому українського культурного відродження на батьківщині всяка дальша незалежна від окупаційного режиму термінологічна праця могла бути здійснювана тільки поза кордонами СССР. Небагато, одначе, було для такої праці охочих і належно підготованих людей. Все таки дещо тоді зроблено. У Львові, під польською владою існував термінологічний гурток при Українському Технічному Товаристві. У Подєбрадах у Чехо-Словаччині, де при Українській Господарській Академії (згодом Українському Технічно-Господарському Інституті) згуртувалися науковці еміґранти з України, опрацьовувано численні „скрипти" — манускрипти високошкільних дисциплін, у яких автори давали і доповняли науково-технічну термінологію. Також у Німеччині у міжвоєнний період та під час Другої світової війни появилося друком кілька невеликих двомовних словничків з українською термінологією.

Термінологія у Новому Світі

Після закінчення Другої світової війни на американський континент прибула багатотисячна українська еміґрація, а з нею десятки науковців, професіоналів і спеціялістів різних ділянок. З плином часу також діти і внуки цих іміґрантів почали набувати професії та наукові звання. Новоприбула професійна інтелігенція творила свої професійні організації і розгорнула помітну видавничу діяльність, до якої була конче потрібна добра і усучаснена термінологія. Тимто термінологічну працю почато в тих часах, наприклад, при організаціях інженерів, лісівників, ветеринарів і військовиків. При відновленому на американській землі Науковому товаристві ім. Шевченка утворено Термінологічну комісію, що згуртувала зацікавлених термінологією членів.

Продовження буде.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

З діяльности ЗУАДК

У той час, коли процес подій у світі, зокрема в Україні, проходить нечуваним темпом, ще більше оживає діяльність ЗУАДК. Историчнa доля розкинула українців по всіх континентах, а багато з них потребують допомоги і опіки. Спрямовується дія ЗУАДК тепер головно на Україну, та не заникають потреби і в інших країнах. Так, Південна Америка все ще потребує допомоги; Земельний Фонд для українських поселенців-рільників і далі діє, тому що в ньому ще є потреба. Заборгованість за земельні приділи виплачується. Допомога іде до Бразилії і Арґентини для діяльности монахинь, що опікуються дітьми-сиротами та потребуючими шкільними дітьми.

У зв'язку зі змінами у Східній Европі довелося ЗУАДК, що має своє представництво в Мюнхені і в Австрії, провести акцію переселення втікачів з цих країн — з Польщі, Чехословаччини, Румунії та Угорщини, також декого з України. Так, заходами ЗУАДК еміґрувало впродовж 1989 поку до Канади, ЗСА і Австралії 134 особи. Під час перебування втікачів у Німеччині треба було оформити їм документи, примістити на тимчасове мешкання, не раз підшукати тимчасову працю і т. д. Від початку 1990 року стараннями ЗУАДК додатково виїхало ще 82 особи. До кінця біжучого року (1990) кількість осіб, що еміґрували старанням ЗУАДК, переступить 300 осіб.

ЗУАДК координує свої акції зі Світовою Радою Суспільної Служби СКВУ. На терені Европи діє гурт людей при станицях ЗУАДК, які дбають про здійснення усіх потреб як мґр Антін Мельник, директор ЗУАДК в Мюнхені, а також невтомний директор на Австрію з осідком у Відні д-р Сергій Наклович. На терені ЗСА канцелярія ЗУАДК через українську пресу підшукує спонзорів для новоприбулих.

Допомогу потребуючим висилає ЗУАДК також до Польщі, а саме: Сестрам Служебницям у Горлицях, а на будови сиротинцям у Варшаві вислано 5,000 дол., на Білий Бір 500 дол., на український ліцей у Лігніці 500 дол. Для допомогових цілей українців в Данії виплачено Петрові Балицькому як представникові ЗУАДК 1,000 дол.

Уділено також допомоги організаціям на освітні цілі у ЗСА, для трьох шкіл українознавства (Філядельфія) по 100 дол. кожній. Жіночим організаціям — УЗХ — на ведення вишкільних таборів молоді 1,000 дол., а також ОЖ ООЧСУ — 1,000 дол., Українському Культурному Центрові 1,000 дол., а також на діяльність „Пласту" 500 дол.

Як вже згадано, допомогова дія ЗУАДК концентрується на Україні, в потребі її чільних діячів як гостей, які, відвідавши Америку, повертаються на Батьківщину, щоб брати участь у визвольній діяльності в Україні. За час від січня до 15-го вересня 1990 року виплачено діячам (21 особа) 13,500 дол. Ця сума не включає дотацію 1,025 дол. родині д-ра А. Сверстюка у зв'язку зі смертю доні Ганнусі.

Виплачено й інші пожертви на Україну: на спортовий клюб „Карпати" — 3,130 дол., на студійну групу „Не журись" — 1000 дол., на потреби Львівської обласної ради — 3,000 дол., на апарат контролювання радіяції (дозиметер) — 336 дол., на лікування і підтримку Юрія Шухевича — 1,350 дол. Слід згадати і те, що до вересня цього року виплачено 7,419 дол. за оплату висилки 219 пакунків бідним нашим землякам у Польщі, Бразилії, Арґентині і Румунії.

Канцелярія ЗУАДК одержує подяки за вислані пожертви потребуючим. Приємно було читати отримане підтвердження зі Львова від обласної Ради народних депутатів, що одержано апаратуру для множення копій.

Всі ці фонди, які виплачено, походять із добровільних пожертв української патріотичної громади, а також від працівників „Юнайтед Вей" (13,815 дол.).

Незабаром прийде святочний час, отож ЗУАДК сподівається, що наше щедре громадянство поповнить фонди ЗУАДК, жертвуючи на традиційну коляду, щоб ця наша допомогова установа могла продовжувати свою шляхетну працю допомоги Україні, а також потребуючим українцям поза її межами.

Наталія Пазуняк

ХОР „ДУМКА" — НА СЦЕНАХ УКРАЇНИ

Плянуючи турне хору „Думка" по Україні, як щось донедавна немислиме, мимохіть насувається думка, чи можна було сподіватися змін, які дозволять хористам виступати на сценах землі предків та почуватися свобідніше у зустрічі з земляками!? Сміло можна сказати, що нікому навіть не снилося. Те, що тепер діється на Україні, тяжко описати словами. Це справжнє чудо! Один рік, а зміни, які там настали! Цього не могли передбачити навіть найкращі знавці Сходу Европи.

Не було тяжко дістати згоду членів хору на турне по Україні. Та тяжче доводилося побороти всі перешкоди, зв'язані з виїздом, але здорова думка перемогла, і 11-го жовтня 85 хористів та коло 40 членів родин і прихильників „Думки" зібралися на летовищі в Ню Йорку. На душі було весело, хоч кожен думав: як привітають наші земляки, звичайно, не у Львові, але в Києві і Полтаві, тим більше, що наш репертуар включав різноманітні твори релігійного, народного та патріотично-бойового змісту, яких у минулому навіть не можна було згадувати. Лет швайцарською лінією до Цюріху був приємним, однак довге чекання на получення до Будапешту, а відтак до Львова цю приємність дещо захмарило. Змучення взяло тимчасово верх. Вночі на 13-те жовтня ми опинилися в готелі „Супутник" недалеко Стрийського парку. Ледве встигли дещо розпакувати, а тут проба о год. 11-ій перед полуднем, а перший концерт призначений на 4-ту в залі Львівської філармонії. Хористи слухають з великою увагою всі вказівки дириґента Семена Комірного, якому чи не найбільше залежить на висліді концерту якраз тут, де він студіював і залишив своїх професорів і колег. Не менше і нам залежало, щоб показати себе, як організовану групу, віддану українській пісні, яка старається нести моральну поміч братам, що борються за своє національне відродження. В часі проби привітав нас бравурною піснею хор „Трембіта". З того моменту наступила веселіша атмосфера і стало відрадніше після підбадьорюючих привітів.

Біля пам'ятника Тарасові Шевченкові у Каневі.

Хор „Думка" виступає у Львівській філармонії.

На прийнятті у київській „Думці".

Перший концерт у Львівській філармонії відбувся при вщерть заповненій слухачами залі. Бурею оплесків зустріли львів'яни появу на сцені нашого хору.

Орися Прокопович, привітавши „Думку", переповіла коротко історію хору від заснування по нинішній день. Після того Ігор Раковський, голова „Думки", привітав теплими словами Митрополита В. Стернюка, як великого борця за нашу Католицьку Церкву, а звертаючись до львів'ян, заявив, що ми горді за наш хор, який може співати тут на сцені, бо наша мелодійна пісня завжди була, є і буде лучником між нами. Голова хору „Гомін" Ярослав Левкович у супроводі молоді привітав нас хлібом і сіллю, заявивши, що це велике свято для Львова гостити хор з далекої Америки і він вірить, що це буде початком дальшої співпраці. Ці привітання були так зворушливі, що не в одного заблищала в очах сльоза.

Євген Гринів, голова обласного управління культури, звернув увагу на долю української людини, яка кидала її далеко поза межі своєї чудової землі. Одні з економічних причин шукали кращої долі, інші з політичних мотивів залишали свою землю, а ще інші в закритих вагонах були вивезені за Уральські гори. Представники двох перших не втратили почуття обов'язку відвідати землю, яку вони чи їхні батьки покинули. Гірше з третьою групою. Вона не дає про себе чути, мабуть, розплилась в чужому морю ген за хребтом Уральських гір. Але він вірить у невмирущість українського народу, а нам бажає успіхів у дальшій праці.

Жіночий ансамбль „Думки" на сцені театру ім. М. Гоголя у Полтаві.

У зв'язку з трагічною смертю С. Бандери, що припадає в жовтні, він попросив хвилиною мовчанки віддати йому честь.

Кожний виступ попереджав звернення-привіт до української громади, який виголошували Марія Решітник та Ігор Єдліцький (слова хористки Сяні Кузьми).

Наша програма була різноманітна. Вона включала виступ хору, як цілість, чоловічий хор, ансамбль „Думки" та сольоспів, звичайно на дві години часу.

Перша пісня „За тебе, Україно", слова В. Щурата, прозвучала героїчно. Після закінчення мов вихор пронісся відгук спонтанних оплесків, а там „Слава Україні!" та ряд жовто-блакитних прапорів повіяв у повітрі. Діти і старші несли квіти на сцену. В той вечір зложено не менше 100 китиць пахучих квітів як знак вдячности за виконання. З другого боку маленька перерва з передачею квітів дає хористам певне відпруження, хвилевий відпочинок. Нелегко було закінчити програму, бо оплески не вгавали, треба було заспівати щось на додаток. Всі виступи закінчувалися національним гимном, який співали всі разом. Приємно було бачити на всіх концертах багато молоді. Після концерту наша група була гостем на прийнятті, влаштованому в готелі хором „Гомін".

Йдучи хронологічно, другою важливою подією, що припала на день свята Покрови, була Архиєрейська Служба Божа, відправлена митрополитом В. Стернюком у супроводі місцевих отців та митрата о. Р. Ганкевича з Канади. Співав хор під проводом Олеся Кузьми, хориста „Думки". Зворушливу проповідь, повну віри в майбутнє Української Церкви і народу, виголосив митрополит В. Стернюк. Опісля перед храмом відбулося посвячення прапорів та присяга. Багато синьо-жовтих, а між ними декілька червоно-чорних прапорів зносилися понад морем людських голів.

Коли придивитися ближче, то відразу впадає у вічі, що наше здорове, патріотичне село опанувало Львів. Якраз у великій мірі їм і їхній упертості можна завдячувати повернення собору св. Юра греко-католикам. Сам факт передачі собору Юра по стількох роках до рук правдивих власників має своє значення. Воно підносить свідомість і дає ту певність, що правда мусить перемогти, а тою правдою є [illegible] керує світом.

Другий конц[illegible] відбувся в театрі ім. Заньковецької. Усе було, як попереднього дня — привіти, квіти, оплески.

Третій концерт тим важливий, що його передавали на телебаченні. Користаючи з небувалої нагоди, голова „Думки" І. Раковський передав сердечний привіт від нас українській громаді Львова. Не пройшла повз його увагу присутність на концерті композитора А. Гнатишина, який прибув до Львова на з'їзд діячів музики. Привітавши його як великого композитора та прихильника хору „Думка", побажав йому успіхів у його дальшій праці.

16 жовтня — останній концерт на терені Львова, який, як і попередній, відбувся в просторій відновленій залі оперного театру. Мрією кожного із нас було виступати у репрезентативній залі, звідки наша пісня прозвучала на місцевій телевізії. Несподіванкою для нас, під кінець програми, було привітання нас молодечим хором „Леґенда" з Дрогобича. Відтак представниця Союзу Українок з Івано-Франківська звернулася до нас з подякою і вручила при цьому гуцульську керамічну вазу та китицю квітів.

За весь час перебування у Львові сприяла нам погода, як теж і тим молодечим зібранням, які відбувалися майже щодня біля університету чи голодівка студентів біля театру. Немов прояснів будинок театру після усунення пам'ятника Ленінові, якого тінь лягла тяжким каменем на душі народу.

17-го жовтня увечорі залишаємо Львів. Поїздом їдемо до столиці України Києва. Дорога довга, нудна. Спати ніяк. Одне позитивне, що увечір і рано можна було дістати гарячий чай і то за 2 коп. У замряченний день рано ми опинилися на головному двірці Києва. Буденщина, як всюди. Багато людей крутиться, але роботи не видно. По якомусь часі ми заїхали до готелю „Славутич", що на лівому березі Дніпра. Та сама проблема, що й у Львові — готель далеко від центра міста, що звичайно справляє багато труднощів.

Перший концерт — „міні"-концерт, через нез'ясовані причини щодо приміщення у політехнічному інституті, ми таки відбули у тому ж інституті. Присутніх — понад 300 осіб. Ми відспівали кілька пісень, закінчили національним гимном, який підхопила вся публіка. Слухачі, в більшості молодь, яка дуже позитивно реаґувала на наші патріотичні пісні довгими оплесками. Цей короткий концерт був тим вигідний для нас, що дав нам можливість відпочити по виснажуючій поїздці зі Львова. 19 жовтня другий повний виступ у Київській філармонії. Нас привітав дириґент київської „Думки" Є. Савчук. Як і у Львові, публіка вітала нас довгими оплесками і квітами. Декілька національних прапорів повівало на залі. Того самого дня на площі Незалежности зібралися тисячі людей, щоб своєю присутністю морально підтримати голодуючих студентів і тим самим виявити солідарність з їхніми домаганнями. У міжчасі промовляли члени верховної ради М. Горинь, С. Хмара, О. Шевченко. Перед тим як думкарі відспівали „Боже Великий, творче всесильний", — коротке слово до зібраних виголосив митрат о. Р. Ганкевич. Він сказав, що його, як греко-католицького священика, радує той факт, що молодь стала в ім'я правди, до боротьби за свої національні права.

Олесь Кузьма від хору „Думка" подивляв молодь за її рішучість та відданість українській справі, заявляючи при цьому нашу солідарність з ними.

Серед учасників було кілька американських кореспондентів, яким з допомогою прийшов Ігор Єдліцький, перекладаючи їм вимоги студентів. Атмосфера була підбадьорююча, бо всюди панувала українська мова.

Останній наш виступ відбувся у приміщенні Київського оперного театру. Цей вечір тим цікавий, що в тій залі відбувся фестиваль української духовної культури, в якому взяло участь 15 різних хорів з Києва та околиць. Ми відспівали лише „Богородице Діво" та „Покаяніє", а разом з київською „Думкою" „Боже Великий, єдиний" та „Многая літа". По закінченні нас гостили хористи нашої посестри київської „Думки" смачною перекускою. У Києві ми мали нагоду відвідати деякі важливі місця — Печерську Лавру, Софійський собор, Андріївський собор та Козацький заповідник. Часу за мало, щоб добре запізнатися з минулим славного города Кия.

21-го жовтня, раннім ранком наші автобуси вирушили на Канів, де спочиває наш національний поет Тарас. Погода не найгірша, гарна дорога, немає американського трафіка. За дві години прибули до підніжжя пагорбка, на якому пам'яник Шевченкові, що задивлений на Дніпро, який „Реве та стогне". Ще 365 східці, і ми — біля пам'ятника Тарасові Шевченкові. По дорозі зустрічаємо групи відвідувачів, переважно шкільну молодь зі своїми провідниками. Звичайно, розмовна мова — російська, та коли спитати їх, то відповідь буде „ми — українці". Мається враження, що це вина учителів чи провідників, які з якихось причин не стараються бути гордими за свою мелодійну мову.

Погода міняється. Стає зимніше. Перед заспівом „Як умру, то поховайте" та зложенням квітів коротке слово з тої нагоди виголосив автор цих рядків та Олесь Кузьма.

Наступна наша зупинка — Полтава. Дорога проста, здовж дерева і кущі. Мусить бути приємно їхати влітї тою дорогою. Минаємо села із чепурними хатами, вікна яких помальовані звичайно на зелено і синьо. Людей майже не видно, бо це неділя. В околиці Канева ми минули два Божі храми. Не знати, до чого призначені вони нині. Пізно увечорі ми добилися до Полтави і замешкали в готелі „Турист". 22-го жовтня — перший концерт у Полтавській філармонії. Тут привітав нас її заступник В. Голуб. Він розказав дещо з історії цього музичного закладу, підкреслюючи важливу ролю Полтави, як культурного центру України.

Він звернув увагу на вибагливість полтавської публіки щодо музичного виконання творів. Коли ми почули це, якось ніяково стало на душі, а в думці мусі-

(Закінчення на стор. 4)

Консисторія Української Православної Церкви
в Сполучених Штатах Америки
має шану запросити Вас
на урочистості, що їх вона влаштовує
на честь приїзду до США
Святішого Патріярха Київського і Всієї України

Мстислава І

і які, складаючись з Патріяршої Божественної Літургії
о год. 9:00 та урочистого Бенкету після неї,
відбудуться в неділю 16-го грудня
тисяча дев'ятсот дев'яностого року Божого
в Осередку Української Православної Церкви
в Савт Бавнд Бруку (Самерсет), Ню Джерзі

8:30 Зустріч Патріярха і Владик
9:00 Патріярша Божественна Літургія
12:30 Молебень в Домі Української Культури
1:00 Бенкет

За квитками на бенкет просимо звертатися до Консисторії на (201) 356-0090

З глибоким жалем повідомляємо,
що 10-го листопада 1990 р.
по довгій і важкій недузі відійшов у вічність
наш земляк член Президії
РЕҐІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ
„ЯРОСЛАВЩИНА І ЗАСЯННЯ"

бл. п.

СТЕФАН МЕРЗА

залишаючи в смутку:
дружину ЕВУ з родиною
та всю ЯРОСЛАВСЬКУ ГРОМАДУ

Президія ЯРОКЗА

АГЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс інформує з Москви, що понад 35,000 призовників відмовились від військової служби і не зголосились до поборових комісій в місцях свого проживання. Міністер оборони СССР маршал Дмітрій Язов заявив кореспондентам, що не всі із 35,000 відмовились служити в армії. Деякі хочуть служити у своїх республіках і цю справу міністерство рішатиме спільно з президентом СССР Михаїлом Горбачовим і його урядом. 4,000 здезертирували з армії і за ними ідуть розшуки. Очевидно, Д. Язов не подає справжньої причини відмови і дезертирства. Він відмовився відповідати на питання про відносини в армії.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

ЗБІРНИК У ДВОХ ТОМАХ — 100 ПІСЕНЬ
!!!ПІСНІ ВИ СХОЧЕТЕ СПІВАТИ!!!

• СПІВАЙМО РАЗОМ •

НАЙБІЛЬШ ОЛЮБЛЕНІ
УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ
МЕЛЬОДІЯ — АКОРДИ — СЛОВА

Упорядник — Михайло Козюпа

І-ий том — $15.00 ІІ-ий том — $15.00
І-ий і ІІ-ий том (разом замовлені) — $25.00
Пересилка — $2.00 (за кожний том)

METELYK PUBLISHING CO., INC.
1034 Sanford Avenue, Irvington, N.J. 07111

Замовлення тільки чеками або поштовими переказами (М. О.)

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий..."
Лорд Томас Деннінг

2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками"
Професор Віллєм Вагенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана. Наукова праця з легальної психології". Вид. Гарвардського Університету

3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Айхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного"
Патрик Бюкенан

4. „На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янюка... поведінку Відділу спеціяльних інвестигацій (ОСІ) в нашій країні"
Конгресмен Джеймс Трафікант (демократ Огайо) „Конгресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.

5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса"
Граф Нікола Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подивугідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед Ізраїльським Верховним Судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страшного змагання, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо висилати пожертви на

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

СОЮЗІВКА
•
SOYUZIVKA

Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road Kerhonkson, New York 12446
914-626-5641

ЗУСТРІЧАЙТЕ НОВИЙ РІК на СОЮЗІВЦІ!

„Олесь Кузишин Тріо" Вечірний одяг

СВЯТКУВАННЯ З ПРИМІЩЕННЯМ: приміщення резервувати заздалегідь, 2 ночі мінімум, кімната на 2 особи з приватною лазничкою; харчування 3 рази денно, включно з перекускою вина і сира в неділю, грає оркестра Союзівки $100.00**
ПОНЕДІЛОК: коктейль (6-7:30 веч.), вечеря і забава, додатково $30.00*

** Ціна від особи, податок і напивне додатково.

САМЕ СВЯТКУВАННЯ: попереднє замовлення з завчасною заплатою.
ПОНЕДІЛОК: коктейль (6-7:30 веч.), вечеря і забава, шампанське цілу ніч! $50.00*
* Ціна від особи включає податок і напивне.

На святкування з приміщенням просимо заздалегідь вислати завдаток $25.00 від особи
На коктейль, вечерю і забаву просимо вислати оплату $50.00 повністю.

ЗАМОВЛЕННЯ НА НОВИЙ РІК

Зачеркнути одне з нижче поданих:
Ім'я і прізвище ....Святкування з приміщенням
Адреса ....Коктейль, вечеря і забава
Приміщення:
Тел. .... Дата приїзду
Завдаток/оплата в залученні: .... Дата від'їзду
Посадити коло

М. Руденко...

(Закінчення зі стор. 2)

пільстві таких упертих людей, які б не визнавали права націй на самовизначення. Переконаний: якщо ми виборемо Українську державу — вони не будуть її ігнорувати, ця наша держава не буде зустрінута ворожо. Хоч на підтримку звідти чекати нічого, треба лише розраховувати на власні сили...

Сергій Козак зазначив, що „оці міні-оповіді письменника — то лиш невеличкі виокремлення з його навдивовижу цікавих і повноосяжних новель-споминів, сторінок щоденника його душі на тих вечорах, кожна з яких була ще й своєрідною 'підводкою' до його поезій".

Двадцять років в Україні було заборонено друкувати поезії М. Руденка. Але тепер, у київському палаці „Україна", заля якого налічує 4,000 місць, у ті вечори 3 і 4-го листопада звучали численні поезії М. Руденка, в тому числі: „Ант і орел", „Коваль Людота", „Відтодій як на Калці", „Смак яблука", „В передчутті божественної миті", „Стогін Гуллівера", „Під парканом жіночої лікарні", „Мрія про молитву", „Біль" та інші твори. До поетичного грона міцно лучилися й пісенне. Його сотворили патріотичним репертуаром та вишуканим рівнем репрезентації народна артистка України Ніна Матвієнко, заслужені артисти України Алла Кудлай та В. Білоног, лавреати республіканських конкурсів П. Приступов та брати Приймаки, лавреати „Червоної рути" Е. Драч, Марійка Бурмака і А. Миколайчук та інші учасники концертної програми. Зі споминами епізодів з минулого життя М. Руденка виступили письменник Є. Сверстюк та народний депутат України Г. Алтунян. Окрім того, Микола Руденко відповів на численні запитання, що стосувалися творчих плянів письменника, історії могили генерала П. Григоренка у ЗСА, перспектив українського суверенітету, подробиць табірного життя, зустрічей з президентом Рейганом.

— Я ще ніколи в житті не переживав таких радісних хвилин, як під час оцих вечорів, — сказав насамкінець Микола Руденко. Це так, ніби я зустрівся з матір'ю, яка воскресла. Це так, ніби я заново народився на світ. Я безмірно схвильований тим, що стою на рідній землі, під рідним небом, серед рідних людей.

Проф. Р. Андрушків очолив Відділ Фонду Допомоги

Ньюарк, Н. Дж. — Тут в приміщеннях української католицької церкви в присутності о. пароха Вівчара, представника Головної управи Фонду Допомоги Україні, проф. Тараса Гунчака як теж Віталія Карпенка, редактора газети „Вечірній Київ" відбулися Установчі збори Відділу Народного Фонду Ню Джерзі — північ.

Збори відкрив і проводив ними Д. Демидюк від Управи Українських Інженерів Америки, Відділ Ню Джерзі. Українські інженери Ню Джерзі недавно створили такий відділ у Бавнд-Бруку, який охоплює середущу частину стейту Ню Джерзі, а новий відділ охоплює північ Ню Джерзі.

Першою точкою програми була коротка доповідь проф. Т. Гунчака про 2-ий З'їзд Руху в Києві, на якому він був присутній. Рух оправдав своє існування і покищо абсолютно потрібний у своїх первісних заложеннях, хоч програма праці значно змінилася і буде ще мінятися. Матеріяльна і моральна підтримка діяспори потрібна і створення нової допомогової клітинни є дуже на часі.

По довшій і речевій дискусії приступлено до вибору Управи. Приємно було ствердити, що вибір охочих працювати у відділі не було важкою проблемою.

Остаточно збори обрали слідуючих членів Управи і Контрольної комісії: Управа — проф. Р. Андрушків — голова, д-р Р. Ричок, Л. Крамарчук, А. Кейбіда, М. Яворський — заступники голови, Я. Бігун — секретар, І. Хамуляк — організаційний референт, М. Кікта — фінансовий, проф. І. Головінський — пресовий, М. Козюпа, А. Білевич, О. Голинський, П. Буняк, В. Кириченко, д-р Ю. Третяк, Т. Омельченко, д-р Є. Федоренко — вільні члени; Контрольна комісія: д-р Є. Перейма, Д. Кордуба, Р. Галібей.

Перше засідання комітету відбудеться у вівторок, 11-го грудня, у залі церкви св. Івана Хрестителя в Ньюарку.

ІЯХ

Відновився...

(Закінчення зі стор. 1)

печатку, має розрахункові конта в установах держабанку, в тому числі в іноземній валюті, і є повноважним представником Олімпійського руху в Україні. Створення УНОК відбулося в 1918 році на конференції засновників-повноважних делегатів національних спортових федерацій, спортової громадськости усіх земель України, після проголошення Української Народної Республіки як самостійної незалежної держави, але збройна анексія України Радянською Росією припинила подальше існування УНОК, тим самим виключивши українських змагунів з олімпійської родини. Штаб-квартира відновленого УНОК в столиці України — місті Києві". У другій статті статуту, між іншими, про завдання УНОК, згадано: „Проведення щорічного „Олімпійського Дня України", залучення української діяспори до участи у спортових та масових заходах УНОК".

У дальших 20-ти статтях статуту є подані усі підставові точки діяльности УНОК, склад проводу, фінансові засоби.

В окремому листі голова УНОК В. Шутий повідомив, що 13-го грудня 1990 року до Вільнюсю (Литва) має приїхати комісія Міжнародного Олімпійського Комітету, яка буде розслідувати самостійну участь Литви, Латвії, Естонії. Ми хочемо долучитися до балтійських країн", — відмітив Шутий.

12-го жовтня президент УНОК подав усі необхідні документи з заявою про реєстрацію УНОК до Ради Міністрів Української ССР. Під сучасну пору документи знаходяться в міністерстві юстиції. Комуністична номенклятура була заскочена таким розвитком подій.

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ Німеччини почало розглядати справи тих громадян, які свого часу втекли із Східньої Німеччини на Захід, залишивши там свої помешкання, будинки, бізнеси, а навіть готівку в банках. Таких скарг назбиралось дуже багато і міністер юстиції Ганс Енгельгард запропонував, щоб цією справою зайнялась юридична комісія обидвох палат федерального парляменту та запропонував свій плян полагодження цієї справи урядові канцлера Гельмута Коля. Рівночасно Енгельгард повідомив, що він виходить з уряду не з політичних, а з особистих причин. Він є членом партії вільних демократів, які творять коаліцію з Християнсько-демократичною партією Коля. Німецька преса опублікувала також заяву Ганса Дітріха Геншера, лідера вільних демократів і міністра закордонних справ, який домагається збільшення впливів його партії в уряді.

Антонович, Дмитро:
УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА
Український Технічно-Господарський Інститут, Мюнхен, 1988, з друкарні Е. Мільмаєра, стор. 517. Ціна 35.00 дол.
Можна набувати в книгарні Свободи.

Маємо на складі нову книжку
Марти Пісецької-Фарлі
УКРАЇНСЬКЕ СВЯТОЧНЕ КУХОВАРСТВО
в англійській мові.
University of Pittsburgh Press, Pittsburgh, 1990, pp. 217. Price $20.00.
Можна набувати в книгарні Свобода. Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує долучити до продажної ціни 7% стейтового податку.
Книжка, багато ілюстрована, подає в додатку до докладних інструкцій традиційного варення і печива ще й звичаї в зв'язку з церковними і родинними святами. Святочне куховарство подає також, як традиційна українська культура проявляється в родинних ритуалах, святкованих гарно приготованою їжею і напитками.

Англійське видання
ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ
за редакцією ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА,
діючий редактор ДАНИЛО ГУЗАР-СТРУК
1-ий і 2-ий з циклів п'ятьох томів, які мають вийти до 1992 р.
A-F — 119.50 дол. — 968 стор.
G-K — 125.00 дол. — 737 стор.
Альфабетична Енциклопедія України, базована на 25 роках праці, компілетне зревідоване і доповнене видання Енциклопедії Українознавства, вповні ілюстроване кольоровими і чорно-білими фотографіями і численними мапами, першорядний покажчик життя і культури українців в Україні і діяспорі
Видання University of Toronto Press, накладом Канадського Інституту Українських Студій, Наукового Товариства ім. Шевченка і Канадської Фундації Українських Студій
Набувати можна у книгарні Свободи
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує додати до ціни 7% продажного податку

Два...

(Закінчення зі стор. 1)

ни і як подібно говорить про ці справи молодий режисер української діяспори. Таким самим духом наповнені також слова в дискусії молодого українського музики з діяспори, Р.Гурка, який вніс дуже цікавий музичний елемент у „Світло зі сходу". Розуміється всі троє — звеличники Леся Курбаса та вважають його передвісником цього напрямку, що сьогодні для них стоїть на передовому місці. Вони вірять, що коли сходяться непередбачені елементи, тоді творяться щось надзвичайне. Так сталося за часів праці Л. Курбаса і вони бажали, щоб таке повторилося і тепер.

З такими намірами вони конкретизують приїзд групи „Яра" до Києва в листопаді 1991 року, а відтак вистави в Харкові, Львові і доконче в Білій Церкві. В часі перебування група буде гостем авангардного театру „Будьмо", але В. Ткач мусить ще здобути фінансову допомогу на переїзд членів „Яра" в Україну.

Слухаємо наших гостей та їхніх думок, їхніх справ ді відважних театральних задумів і стверджуємо, що лише запал і безмежна любов до театру може їм допомогти да довести до великих успіхів. І тому віримо, що цей розпочатий тепер переклик сходу зі заходом, це переконання, що можна говорити без слів і глядіти на все через різні скла, має добру шансу знайти відгук у широких масах молодих поколінь, що постійно є на шляхах шукання.

Виставка...

(Закінчення зі стор. 2)

першу чергу старогрецькою архітектурою.

Дивлячись на ці поодинокі картини, вони положать нас не тільки високим рівнем виконання, але в них відчуваємо красу, що її майстерно передає пензель мисткині. Передача краси, це її принцип. Вона трактує красу, як особливу сферу якості і саме тому приділяє їй стільки уваги. Якраз тому її малярські твори „побуджують до естетичної експресії внутрішніх імпульсів", як каже Гарольд Осборн.

„Остров Хідра" — перед нашими очима розкинулось містечко на тлі мальовничих гір, там же звучність кольориту та поетичний настрій. Висока якість живопису в „Старовинному причалі", „Острові Егіна" і „Вході до Акрополіс". Узагалі Греція — невичерпне джерело їх творчости та натхнення. Її малярська творчість Греції евідентно змінила, зумовивши монументальне трактування форми.

Мисткиню крім інших ознак-прикмет цікують — багатство палітри, черґування кольорових плям, професійна майстерність, а надусе творче осмислення та висловлення настрою.

Якість її картин особлива тим, що дивимось на них з великим зацікавленням, як також кортить глянути на них ще раз і ще раз, за кожним разом відкриваючи в них щось нового. В цьому моменті не без причин приходять на думку слова Теодора Адорно: „Творець-мистець, залишаючи в творі свій слід дає свідоцтво своєї візії світу".

Завершуючи передачу вражень, слід відмітити ще одну рису видатної мисткині, а саме рису людини з добрим серцем, співчутливої з горем ближнього. Людмила Морозова пожертвувала частину доходу з проданих картин у допомогу жертвам чорнобильської трагедії. Цей її дар, тим більше з уваги на її невеликі матеріяльні засоби, заслуговує на особливе відзначення.

Любов Коленська
ПОТОЙБІЧ РУБІКОНУ
ОПОВІДАННЯ, НОВЕЛІ, НАРИСИ, ДРАМА
Мистецьке оформлення
Любослава Гуцалюка
Тверда обкладинка.
Ціна $15.00 плюс $2.00 за пересилку
Замовляти:
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує 7% стейтового податку

Хор „Думка"...

Закінчення зі стор. 3

ли показати себе і залишити своє добре ім'я. Повний концерт пройшов якнайкраще, під бурхливі оплески публіки у майже вщерть заповненій залі. Декілька національних прапорів повівало над головами присутніх. Гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено наш виступ. Небагато співало з нами. Можливо, декому слова не були знані або пробудження не дійшло до них. Дивуватися тут не можна: після тих тяжких пережитих треба часу, щоб народ позбувся страху. Факт оживлених оплесків молоддю наших патріотичних пісень говорить сам про себе.

Останній наш концерт 23 жовтня був дещо коротший, бо нас чекала несподіванка, яку хор „Калина" при педагогічному інституті приготовляв для нас. Наш виступ почав сольоспіви пісні „Надія" Лесі Українки Віктор Шавель, який, звертаючися до публіки, сказав: „Тепер полтавець співає для земляків-полтавців". Це викликало велику бурю оплесків, а ще більшу — після закінчення. Після такого вступу нам було легше виконувати нашу програму. „Несподіванка" вийшла наверх, коли ми зайшли до іншого приміщення і побачили співаків у двох рядах, вбраних у стилеві полтавські строї. Нас привітав ректор інституту, розповів історію заснування хору „Калина". Цей хор складається зі студентів та викладачів інституту. Приємний, веселий, цікавий диригент Левченко пояснив, що його хор буде співати „пісні з вулиці". На знак руки понеслися мелодії пісень, так би мовити, степового характеру, в яких відчувалася майстерність диригента та сила зіспіваних молодечих голосів. Після кількох пісень наступила виміна думок відносно виконання між Левченком і Семеном Комірним. Будучи у Полтаві, ми мали нагоду відвідати деякі важливі пункти, як заповідник І. Котляревського, Панаса Мирного, музей та місце Полтавської битви, в якій була вирішена доля Европи на користь Росії. На питання в музеї, чому нема згадки про Мазепу, ми почули відповідь: „Буде". Наш провідник показав нам деякі пам'ятники, розказав історію легендарної Марусі Чурай, згадав, скільки Полтава має парків та старовинних домів. Їдучи автобусом, ми попали на площу перед обласним партійним комітетом, на якій відбувалася голодівка кількох студентів. Приступивши до них, ми потішили їх, висловили їм солідарність. Довідалися ми тут, що вранці були заарештовані два львівські студенти, але незабаром були випущені і вони прийшли з прапорами на наш виступ. Інтурист старався упримнити нам час, тому улаштував у готелі виступ артистки Хосенко, яка в чудовому народному строї вивела ряд жартівливих пісень, що викликало у нас бурю оплесків.

На вечері у готелі було досить гамірно і весело. Це останній наш день у Полтаві, а перед нами далека дорога до Америки. Якраз на цей день припадало декілька уродин наших членів. Після усталеного звичаю, загриміло могутнє „Многая літа", яке рознеслось навколо і може не одні почули це вперше по-українськи.

24 жовтня вранці виїхали ми автобусами до Києва на летовище. Автобуси женуть, минають широкі поля, луги, гаї, немов у перегонах, щоб відвернути всякі думки, та годі. Вони гурмою насуваються до голови, як ось: чому ти, багата, рідна земле, стала мачухою для своїх дітей?! Відповіді не находиш. Зупинка на Борисполі перериває їх!

Підсумовуючи пройдене, можемо сміло сказати, що нашу місію хор виконав як слід. Ми виступали як зіцплінована група, якій залежало передати все те, на що ми віддали стільки часу. Цього досягнуто завдяки співпраці всіх членів хору на чолі з головою І. Раковським, диригентом С. Комірним, та піаністці Е. Палій. Крім того, наша розмовна мова була українська і в той спосіб ми показали, що ми не лише не забули, але й гордимося нею і повсякденно вживаємо. Прикро чути чужу мову з уст української людини, тоді як у заповіднику можна почути, як учителька читає дітям казку про Козу Дерезу мелодійною українською мовою. Так, це наслідок страшного знущання над українською людиною, яке йшло безустанно, мов ті морські хвилі.

Ми вдячні всім жертводавцям, які допомогли нам здійснити наші мрії.

О. Мотиль

ПРОПУЩЕНО ДВІЧІ „НІ"

В статті Миколи Бараболяка п. н. „Декларація — і що далі" двічі пропущено слово,через що змінився сенс думки. Треба читати: „Чи постанова про такі збройні сили не була в сталінській конституції, а створено такі сили". В другому місці: „63 члени Верховної Ради не взяли участи (в голосуванні), перебуваючи на з'їзді КПСС в Москві". — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ,
23-го ГРУДНЯ 1990 р.

Рочестер, Н. Й. Загальні річні збори 5-ва св. Йосафата 217-го Відд. о год. 1-ій по пол. в школі св. Йосафата. Буде вибір урядників на 1991 р. Секретар буде збирати членські вкладки півгодини перед зборами. Проситься про чисельну участь. — К. Марголич

ШКІРНІ
НЕДУГИ
РАК ШКІРИ
ВЕНЕРИЧНІ
ХВОРОБИ
ЗАБІГИ ПРОТИ ВТРАТИ
ВОЛОССЯ
ЗАСТРИКИ COLLAGEN
ЛІКУВАННЯ ЗМОРЩОК
JIM BARAL, M.D.
ЛІЦЕНЗІЙОВАНИЙ ДЕРМАТОЛОГ
Центр американської дерматології
(212) 247-1700
210 Central Park South
New York, N.Y.
(bet. B'way & 7th Ave.)
Medicare приймається
Пацієнтів приймається тільки за домовленням
Працюємо також в суботу
Можете знайти нас скоро в NYNEX Yellow Pages

ARKA Company
DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel. (212) 473-3550
НА СВЯТА: ВЕЛИКИЙ ВИБІР ДАРУНКІВ — кераміка, різьба, вишивки, карточки.

• НА ПРОДАЖ •

Продається у Львові кооперативне двокімнатне
ПОМЕШКАННЯ
28 м. недалеко від центру.
Тел. (718) 359-7916 після 5-ої

• SERVICE •

UKRAINIAN TYPEWRITERS
also other languages complete line of office machines & equipment
JACOB SACHS
251 W. 98th St.
New York, N.Y. 10025
Tel. (212) 222-6683
7 days a week

•FUNERAL DIRECTORS•

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУЇС НАЙГРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568